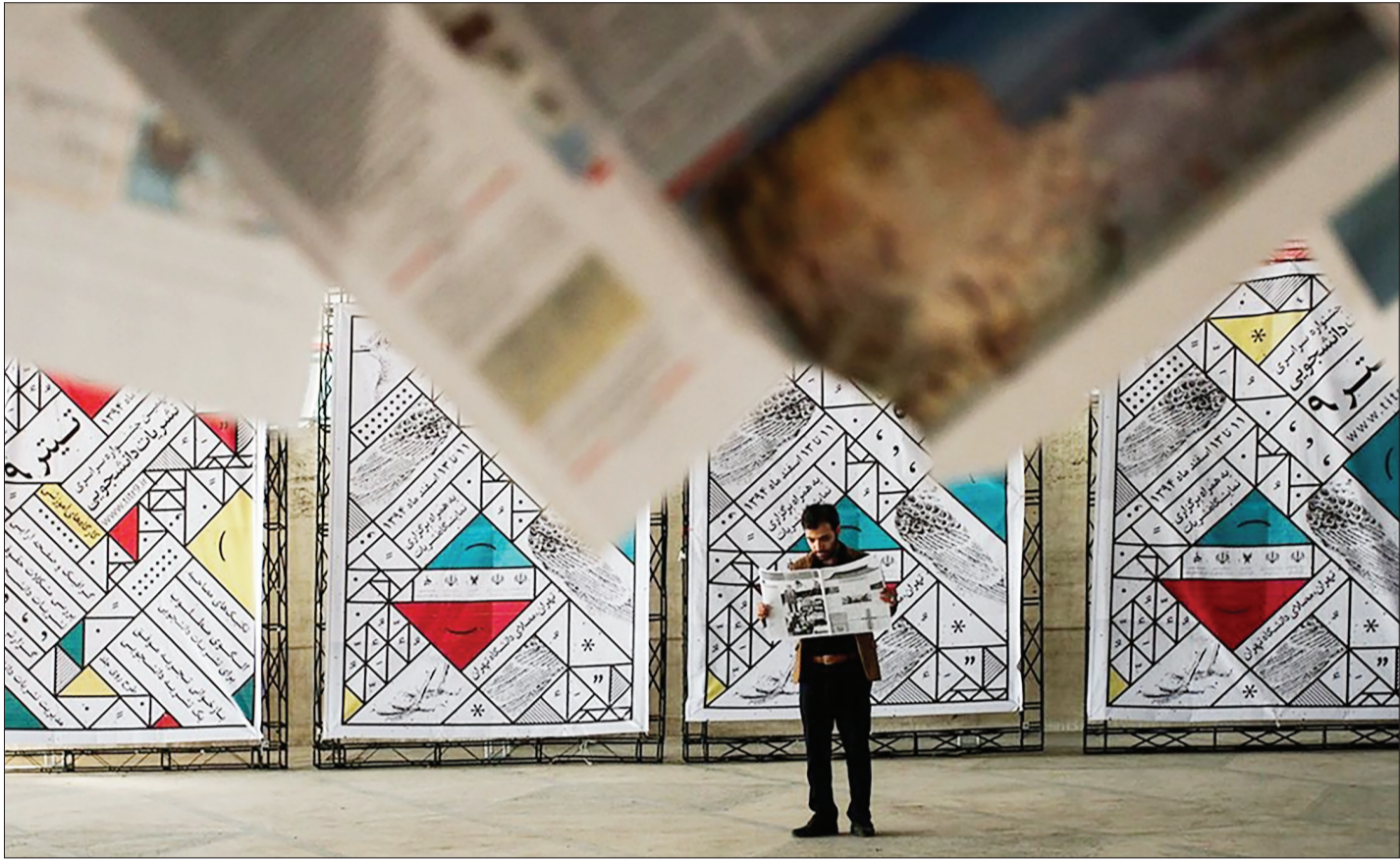




شیوه‌نامه برگزاری انتخابات نمایندگان مدیران مسئول نشریات دانشگاهی که دارای برخی اشکالات فاحش بود، تغییر کرد

# اصلاح شیوه‌نامه به نفع دانشجویان



یزدان محمدی

روزنامه نگار

دانشگاه‌ها این روزها که تعطیلی پس از امتحانات دی‌ماه را پشت سر گذاشته‌اند، دانشجویانی به‌خود می‌بینند که کم‌کم در حال وارد شدن به ماه پایانی سال هستند و چندان فضای پرتوقتی ندارند. در این میان اما اوایل هفته گذشته که هنوز برخی دانشجویان نتوانسته بودند انتخاب‌واحد کنند و نمرات‌شان نیامده بود، خبری از ابلاغ شیوه‌نامه انتخابات نشریات دانشجویی در فضای دانشگاهی پیچید.

## چرا باید دانشگاه‌ها نشریه داشته باشند؟

همان‌طور که مشخص است دانشگاه فرم کوچک‌شده یک جامعه را دارد و چون در جامعه باید دموکراسی وجود داشته باشد، دانشگاه نیز از این قائنده مستثنی نخواهد بود و طبق قانون، چهارمین رکن دموکراسی، مطبوعات آزاد و رسانه‌ها هستند. این مطبوعات معمولاً در جامعه کارکردهای مختلف و در زمینه‌های گوناگون فعالیت دارند، اما چون در دانشگاه فضای نخبگانی و علمی وجود دارد معمولاً باید نشریات بیشتر در این موارد به‌وجود بیایند که البته تعداد نشریات این دسته معمولاً کمتر از نشریات جریانات دانشجویی مختلف و تشکل‌های سیاسی و فرهنگی است. این نشریات معمولاً می‌توانند گاهی تأثیرات خاصی بر برخی کارکردها و جریانات دانشگاه بگذارند و حتی می‌توانند مبدأ تحولات شوند. به‌طور کلی بزرگ‌ترین عرصه فعالیت‌های دانشجویان در ایام حضور در دانشگاه، نشریات دانشجویی است و تجربه‌های شیرین و ارزشمند از مشارکت در یک حرکت تأثیرگذار اجتماعی برای این قشر از جامعه به‌همراه دارد. آن‌طور که دانشجویان نشان داده‌اند در قبل و پس از پیروزی انقلاب اسلامی، نشریات دانشجویی مورد توجه‌شان وار شده است، اما در سال‌های اخیر که ظهور فناوری‌های جدید کمی‌بازار مکتوبی را کساد کرده است، همچنان این دست از نشریات مکتوب مشتری خود را دارند و اتفاقاً گاهی برخی‌ها که می‌خواهند نوآوری نیز در این عرصه داشته باشند، غیر از راه‌اندازی کانال‌های مختلف در شبکه‌های اجتماعی، دست به تولید محتوا به‌صورت نشریات صوتی و تصویری می‌زنند.

## شورای ناظر بر نشریات دانشگاهی و تغییرات شیوه‌نامه انتخابات نشریات دانشجویی

آن‌طور که در تعریف برخی لغات آمده است، بخشنامه، شیوه‌نامه یا دستورالعمل به‌دستوراتی می‌گویند که وزیران (روسای دستگاه‌ها) و معاونان آنها خطاب به همکاران حیطه مأموریت خود، در مقام تفسیر و بیان شیوه اجرای قوانین و مقررات یا به‌منظور حسن اجرا و تنظیم امور داخلی صادر می‌کنند؛ اما به‌طور کلی دستورالعمل توسط شوراها و کمیسیون‌های گوناگون وضع می‌شود تا تعیین ضوابط اجرایی برای واحدها جهت ارائه اطلاعات فنی و عملی شکل گیرد. آخرین انتخابات شورای نظارت بر نشریات دانشجویی وزارت علوم پس از آنکه با حواشی مختلفی همراه بود و خبرهای ضد و نقیضی از تقلب در بالابردن تعداد آرای برخی کاندیداها رسانه‌ای شد، بالاخره به‌پایان رسید و تعدادی از دانشجویان که باید براساس قانون در این شورا حضور داشته باشند، انتخاب شدند. این شورا متشکل از معاون فرهنگی وزیر علوم که به‌عنوان رئیس شورا قید شده است و معاون مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاون فرهنگی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها یا نماینده تام‌الاختیار رئیس نهاد، یک نفر حقوقدان، مدیرکل امور فرهنگی و سه نفر از مدیران مسئول نشریات دانشگاهی... که در انتخابات توسط مدیران مسئول نشریات دانشگاه‌های کشور انتخاب شده‌اند که یک نفر نیز از آنها عضو علی‌البدل است، تشکیل می‌شود. این شورا وظیفه دارد سیاستگذاری در حوزه کلان نشریات دانشگاهی، رسیدگی به اعتراضات درخصوص عدم صدور مجوز نشریات دانشگاهی، تجدیدنظر در تصمیمات شورای فرهنگی دانشگاه درخصوص نشریات، رسیدگی به اعتراضات ناشی از تصمیمات و عملکرد شورای فرهنگی دانشگاه‌ها در زمینه نشریات، تدوین شیوه‌نامه‌های اجرایی، تفسیر مفاد دستورالعمل اجرایی ضوابط ناظر بر فعالیت نشریات دانشگاهی،

نظارت بر عملکرد کمیته‌های ناظر بر نشریات دانشگاه‌ها، تدوین برنامه آموزشی برای متقاضیان نشریات دانشگاهی و اخذ و بررسی نتایج گزارش محتوایی نشریات دانشگاهی از کمیته‌های ناظر را برعهده بگیرد و حداقل باید هر دو ماه یک‌بار تشکیل جلسه دهد. هفدهمین و آخرین جلسه شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی ۱۶ دی‌ماه برگزار شد و شیوه‌نامه انتخابات سالانه نمایندگان مدیران مسئول نشریات دانشگاهی و شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی وزارت علوم ۱۹ دی‌ماه به معاونان دانشگاه ابلاغ شد که با شیوه‌نامه گذشته تغییرات اساسی داشته است.

## برای اصلاح این شیوه‌نامه

بیش از ۱۰۰ ساعت جلسه داشتیم

محمدرضا محمدی، عضو شورای مرکزی ناظر بر نشریات وزارت علوم در گفت‌وگو با «فرهیختگان» به موضوعاتی

اشاره کرده که بر آن اساس نیاز بود این شیوه‌نامه تغییر کند. او در این مصاحبه به تعداد بالای حق رای دانشگاه تهران در مقابل دیگر دانشگاه‌ها و میزان مشارکت برخی دانشگاه‌ها که نشریات غیرفعال داشتند را اساسی‌ترین تغییرات این مرحله دانست. او گفت: «شیوه‌نامه برگزاری انتخابات کمیته‌های ناظر بر نشریات و شورای مرکزی ناظر بر نشریات وزارت علوم، یکی از پرحاشیه‌ترین شیوه‌نامه‌های داخلی وزارت علوم بود. دلیل آن هم این بود در سال ۹۵ که معاون فرهنگی وزارت علوم سیدضیا هاشمی بود و نماینده دانشجویان در این شورا نیز اعضای ائتلاف وابسته به ایشان بودند، سعی کردند شیوه‌نامه‌ای برای انتخابات نشریات بنویسند که پیروزی آنها را در سال‌های آینده تضمین کند. از این رویکی از اعضای دانشجویی شورا مامور به نوشتن این شیوه‌نامه شده بود و از همانجا بود که بی‌عدالتی‌ها

شروع شد. من اگر بخواهم یک نکته بگویم که عمق این بی‌عدالتی روشن شود باید به شرایطی اشاره کنم که این شیوه‌نامه برای دانشگاه تهران ایجاد می‌کرد. با این شیوه‌نامه دانشگاه تهران در انتخابات سالانه نشریات وزارت علوم بیش از ۴۰ حق رای داشت. این درحالی بود که هرکدام از دانشگاه‌های زیرمجموعه وزارت علوم به‌صورت میانگین پنج حق رای در این انتخابات داشتند، یعنی تعداد آرای که به دانشگاه تهران اختصاص پیدا می‌کرد، هشت برابر میانگین سایر دانشگاه‌ها بوده و دلیل این مساله هم وجود صدها نشریه فیک در دانشگاه تهران بوده است.» محمدی ادامه داد: «شیوه‌نامه قبلی به این صورت بوده که به ازای هر ۱۰ نشریه در هر دانشگاه یک حق رای به آن دانشگاه داده می‌شد. باندهای سیاسی هم به این سمت کشیده می‌شدند که برای پیروزی در انتخابات

ماده یا تصره تغییر کرده	جزئیات تغییر
ماده ۱: تعریف نشریه فعال تغییر کرد.	مهم‌ترین اصلاحات انجام شده در شیوه‌نامه برگزاری انتخابات نمایندگان مدیران مسئول نشریات دانشگاهی در کمیته‌های ناظر بر نشریات دانشگاه‌ها و شورای مرکزی ناظر بر نشریات دانشگاهی وزارت علوم
ماده ۳: رئیس کمیته اجرایی سابقا، کارشناس نشریات بود.	رئیس کمیته اجرایی است.
ماده ۱۷: حق توکیل در رای برای دانشگاه‌های غیرستادی محدود شده است.	مدیرمسئول نمی‌تواند برای شرکت در انتخابات نماینده معرفی کند مگر اینکه ۱- انتخابات مربوط به یکی از دانشگاه‌های ستادی (پیام نور، فرهنگیان، جامع علمی کاربردی و فنی حرفه‌ای) باشد. ۲- محل تحصیل دانشجو در واحدها یا پردیس‌هایی خارج از محل استقرار پردیس مرکزی باشد. نماینده هر مدیرمسئول باید دانشجوی همان دانشگاه باشد.
ماده ۲۴: در انتخابات کمیته‌های ناظر دیگر انتخابات دور دوم و سوم نخواهد داشت.	در صورت تساوی آرا به هر صورت تعیین افراد به قید قرعه صورت خواهد گرفت بنابراین تصره ۲ و ۳ حذف شدند.
ماده ۲۶: ملاک اعطای حق رای به دانشگاه‌ها از «تعداد نشریات فعال» به «تعداد آرای ماخوذه» تغییر پیدا کرده است.	میزان حق رای هر دانشگاه در انتخابات شورای مرکزی ناظر براساس تعداد رای ماخوذه انتخابات کمیته ناظر دانشگاه تعیین می‌شود.
ماده ۳۶: ملاک اعطای حق رای به دانشگاه‌ها از «تعداد نشریات فعال» به «تعداد آرای ماخوذه» تغییر پیدا کرده است.	در دانشگاه‌هایی که تعداد آرای اخذ شده بیش از ۲۰ رای باشد، به ازای تا ۱۰ رای اخذ شده مازاد یک نفر به تعداد سهمیه حق رای دانشگاه اضافه می‌شود. (به‌عنوان مثال تا ۲۰ رای مازاد ۳ سهمیه، اما اگر یک رای اضافه و ۲۱ رای اخذ گردد سهمیه ۴ نفر می‌شود)
ماده ۷ و بند ۳ ماده ۳۷: شرایط کاندیداتوری تغییر کرده است.	هر اتحادیه‌ای که از شورای مرکزی مجوز نشریه دریافت کرده است، بر فرض فعال بودن نشریه یا نشریات خود در انتخابات شورای مرکزی ناظر دارای یک حق رای است.
بند ۱ ماده ۶۱: نحوه اعتراض به نتایج انتخابات	ملاک برای تعیین احراز شرایط نامزدی در انتخابات، همان ملاک آیین‌نامه آموزشی و تحصیلات تکمیلی است که شامل ۸م کارشناسی، ۴ترم کارشناسی ارشد و ۸ترم برای مقطع دکتری است. بیش از نیمی از شرکت‌کنندگان در انتخابات رسماً به انتخابات برگزار شده اعتراض کنند.

وزارت علوم به سمت افزایش غیرواقعی نشریات‌شان بروند و نشریات فیک افزایش پیدا می‌کرد. تدبیری که ما برای این مساله اتخاذ کردیم این بود که معیار را از «تعداد نشریات» تغییر دادیم و «تعداد آرای ماخوذه در انتخابات» را معیار قرار دادیم. در شیوه‌نامه اصلاح شده به ازای هر ۱۰ رای در انتخابات دانشگاه یک حق رای در انتخابات وزارت علوم به دانشگاه اختصاص پیدا می‌کند. خوب این یک تدبیری است که تا حدود بسیاری فضای نشریات دانشجویی را واقعی می‌کند و فضای کمیته‌ی حاضر در نشریات را به سمت کیفی شدن و افزایش کیفیت فعالیت نشریات دانشجویی سوق می‌دهد. هر سال که انتخابات می‌شد، ضرورت اصلاح این شیوه‌نامه حس می‌شد. اما به‌دلیل اینکه این شیوه‌نامه طوری نوشته شده بود که امکان پیروزی برای هرگروه دیگری غیر از گروه نویسنده شیوه‌نامه را تقریباً غیرممکن می‌کرد، اساساً در جلسات وزارت علوم کسی نبود که منتقد این شیوه‌نامه باشد. کاری که ما کردیم این بود که توانستیم با درگیری‌ای یک‌ساله با این شیوه‌نامه، تمامی نکات این شیوه‌نامه را احصا کنیم و نتیجه این انتخابات را به نفع جریان انقلابی تغییر دهیم.»

محمدی در پاسخ به این سوال که فرآیند اصلاح از چه زمانی آغاز شد و چگونه دنبال شد و چه زمانی به پایان رسید و از چه زمانی اجرا خواهد شد افزود: «برای اولین بار اردیبهشت ۹۷ بود که انتقادهایی جدی به این شیوه‌نامه از سوی فعالان نشریات دانشجویی انقلابی مطرح شد. اما برای عملی شدن این اصلاحات لازم بود که کرسی‌های دانشجویی شورای مرکزی ناظر بر نشریات وزارت علوم از دست متحدان خود ساختار وزارتخانه خارج شود. اصلاح شیوه‌نامه از ماده یک تا ماده ۷۶ از آبان امسال شروع شد و تا چهارشنبه هفته گذشته ادامه داشت و شنبه این هفته نیز به تمامی دانشگاه‌های کشور ابلاغ شد. این شیوه‌نامه بلافاصله پس از ابلاغ لازم‌الاجرا است و دانشگاه‌های وزارت علوم موظفند انتخابات‌هایشان را با همین اساس برگزار کنند.» عضو شورای مرکزی ناظر بر نشریات وزارت علوم مهم‌ترین مسائلی که نیازمند تغییر بود را سه مورد دانست و گفت: «از جمله مواردی که نیازمند اصلاح بود می‌توان به تعریف نشریه فعال، قواعد حق توکیل رای در انتخابات، حذف دور دوم و سوم در انتخابات کمیته‌های دانشگاه‌ها و شرایط کاندیداتوری در انتخابات اشاره کرد. هرکدام از مواردی که به آنها اشاره شد، مولد نابرابری‌هایی شده بودند که علاوه بر اینکه باندهای سیاسی را در فضای نشریات دانشجویی تقویت می‌کردند، کمیت نشریات دانشجویی را به کیفیت آنها غلبه می‌دادند. مهم‌ترین ماده اصلاحی شیوه‌نامه اما همان ماده ۳۶ بود که ملاک اختصاص حق رای به هر دانشگاه را از «تعداد نشریه» به تعداد آرای ماخوذه در هر دانشگاه تغییر داد. این اصلاح اولاً موجب واقعی‌تر شدن وزن هر دانشگاه در حوزه نشریات دانشجویی است و ثانیاً دانشگاه‌ها را وادار می‌کند که انتخابات‌های کمیته‌ناظرشان را جدی‌تر برگزار کنند. از این طریق که هم دانشجویان اقبال بیشتری برای مشارکت در انتخابات پیدا می‌کند و هم دانشگاه‌ها تلاش بیشتری برای حضور فعال‌تر در انتخابات وزارت علوم خواهند داشت.»

محمدی در پایان در پاسخ به اینکه آیا تغییرات شیوه‌نامه مانع مشکلات انتخابات‌های نظارت نشریات در سطح دانشگاه‌ها و وزارتخانه خواهد شد افزود: «مسئله همین‌طور خواهد بود. معتقدم این شیوه‌نامه تا چند سال آینده دستخوش تغییرات اساسی بیشتر خواهد شد. زیرا ما در نگارش این شیوه‌نامه به هیچ‌وجه دیدگاه‌های سیاسی‌مان را دخیل نکردیم. ضمانت این مساله هم این بود که اصلاح شیوه‌نامه در جلساتی انجام شده است که تک‌قطبی نبود و از لحاظ تفکرات سیاسی نیز ما از همه گروه‌ها نماینده داشتیم. ما برای اصلاح این شیوه‌نامه، مجموعاً بیش از ۱۰۰ ساعت در جمع‌های فعالان نشریات و شورای مرکزی ناظر بر نشریات وزارت علوم، جلسه رسمی داشتیم. همچنین تمام تلاش‌مان را کردیم تا اصلاحاتی که انجام می‌شود طوری باشد که نظرات تمامی فعالان اعمال شده باشد و احساس هم این است که در این امر موفق بوده‌ایم. البته ممکن است افرادی هم باشند که به اصلاحات انجام شده نقد داشته باشند و ممکن است انتقادهای شان هم وارد باشد، اما عمده آنها افرادی هستند که این اصلاحات، منافع‌شان را به خطر انداخته است.»

## اعزام بیش از ۸۰ هزار دانشجوی به اردوهای راهیان نور

غلامرضا غفاری، معاون فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اظهار داشت: «اردو راهیان نور در دانشگاه‌های پزشکی و غیرپزشکی تبدیل به یک برنامه فراگیر شده است و سال گذشته بیش از ۷۵ هزار نفر در این اردوها شرکت کردند. بخش لجستیک اردوهای راهیان نور که توسط سازمان بسیج دانشجویی مجموعه‌های دفاعی و... اجرایی می‌شود، بستری برای آشنایی با هویت دینی و انقلابی و همچنین شناساندن فرهنگ شهادت و ایثار را فراهم می‌کند. اعتبار اختصاصی یافته برای این اردوها ذیل بودجه فرهنگی است و برای هر دانشجوی حاضر در برنامه راهیان نور مبلغی بین ۴۰۰ تا ۵۰۰ هزار تومان هزینه می‌شود.»

غفاری، اردوهای راهیان نور را فرصتی فرهنگی برای دانشجویان دانست و تأکید کرد: «این اردو میان فعالیت‌های فرهنگی، جریان معین و خاصی رانمی‌شناسد و مجموعه‌های مختلف دانشگاهی نسبت به برگزاری آن اهتمام ویژه دارند.» وی با اشاره به اعزام دانشجویان به این اردو گفت: «اولویت اعزام دانشجویان در اردوهای راهیان نور با افرادی است که برای اولین بار در این برنامه شرکت می‌کنند و پیش‌بینی امسال حدود ۸۰ هزار نفر است.»

## ۴۳ دانشگاه ایرانی در جمع برترین دانشگاه‌های جهان اسلام

نتایج رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان اسلام در سال ۲۰۱۹ انتشار یافته که براساس آن ۴۳ دانشگاه از ایران در میان ۲۴۸ دانشگاه از ۲۴ کشور در لیست مربوطه حضور دارند. دکتر محمد جواد دهقانی، سرپرست پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) با اعلام این خبر گفت: «بررسی نتایج حاصله نشان می‌دهد دو دانشگاه «علوم پزشکی تهران» و «تهران» در رتبه ۱۰ و دانشگاه برتر قرار دارند. پس از آنها دانشگاه‌های صنعتی شریف، علوم پزشکی شهیدبهشتی، صنعتی اصفهان، تربیت مدرس، صنعتی امیرکبیر، شیراز، فردوسی مشهد و دانشگاه شهید بهشتی از جمله دانشگاه‌های برتر حاضر در این رتبه‌بندی هستند. بیشترین تعداد حضور دانشگاه‌ها متعلق به کشورهای ترکیه، ایران و مالزی است که به ترتیب ۴۳، ۲۱ و ۲۱ دانشگاه در این رتبه‌بندی دارند.» دهقانی اظهار کرد: «رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان اسلام ISC می‌تواند با نشان دادن نقاط ضعف و قوت دانشگاه‌ها براساس هر معیار، جایگاه هر دانشگاه را بین کشورهای اسلامی نشان دهد و اساس هدف‌گذاری و سیاست‌گذاری دانشگاه‌ها قرار گیرد.»



## سنجش سلامت روان متقاضیان رشته‌های علوم پزشکی ضروری است

علیرضا زالی، رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در گفت‌وگو با ایرنا گفت: «دانشجویان و فضای فرهنگی و اجتماعی دانشگاه‌ها در سال‌های اخیر از معضل رشد آسیب‌های اجتماعی در امان نمانده‌اند؛ از این رو، پایش سلامت روان دانشجویان در تمام مراکز آموزش عالی همان‌طور که مورد تأکید مسئولان دانشگاهی و وزارت بهداشت است، ضرورت دارد.» وی با تأکید بر اینکه سیستم سنجش آموزش کشور برای پذیرش دانشجو باید اصلاح شود، اظهار داشت: «برای پذیرش دانشجو رشته‌های علوم پزشکی کشور باید علاوه بر سطح علمی داوطلب، سلامت روان متقاضیان نیز سنجیده شود تا با انجام بررسی‌های فنی، متقاضیان دارای انگیزه و صلاحیت کافی، وارد رشته‌های علوم پزشکی شوند. در بسیاری از کشورهای دنیا دوره‌های پره‌مدیسین برگزار می‌شود که طی آن متقاضیان ورود به رشته‌های پزشکی به مدت یک سال با بسیاری از مسائل و موضوعات مرتبط با علوم پزشکی آشنا می‌شوند تا در صورت داشتن توانمندی و انگیزه کافی وارد رشته‌های علوم پزشکی شوند؛ این در حالی است که در کشور ما بسیاری از داوطلبان تنها با فشار خانواده و بدون علاقه وارد رشته‌های علوم پزشکی می‌شوند.»